

Tübingi tanulságok

Folcz Ádám – doktorandusz, NYME-EMK-EMEVI

Az idei év nyarán alkalmam nyílt Németországban, a Tübingi erdészeti hivatalnál eltölteni egy hónapot. Vendéglátónál Thomas Heim erdőmérnök volt, a Heldburgi erdészet dolgozója. A kerületében nyílt alkalmam megismerkedni a német erdő- és vadgazdálkodás helyi sajátosságaival. Egy hónap alatt sok érdekes dologgal találkoztam, amik közül szeretnék megosztani néhányat az olvasókkal.

Mielőtt rátérnék, az érdekességekre, fontosnak tartom ismertetni a termőhelyi viszonyokat. Az évi középhőmérséklet 2-3 C-fokkal alacsonyabb, mint itthon. A csapadék mennyiségi viszonyok hasonlóan alakulnak, mint nálunk a Nyugat-Dunántúlon, csak sokkal kiegyensúlyozottabb eloszlással. A napos órák száma legalább 30%-kal kevesebb Németországban, mint hazánkban. A Heldburgi Erdészeti Hivatal a Tübingi-erdő déli lábainál fekszik. Domborzata, dombvidék tájjellegű közép-hegység (300-600 m). Az alapkőzeti viszonyok változatosak, az üledékes kőzetektől a magmás kőzetekig. Amerre én jártam, jellemzően a savanyú barna erdőtalajok és a kőzethatású talajok voltak a meghatározók.

Ezeket a termőhelyi viszonyokat a fajfaj-megoszlás is jelzi. Legjellemzőbb az erdészetnél a lucfenyő (39%), a nemes tölgyek (22%), az erdeifenyő (18%) és a többi lombos elegyfaj együtt (14%), aminek a fele a bükk. A bükk ezeken az igen savanyú termőhelyeken nem érzi olyan jól magát, mint a tölgyek és a fenyők. Fontos kiemelni, hogy a vadállomány nagyságrendileg harmada a magyarországi állománynak. Az őz- és a vaddisznó-állomány érdemleges, a szarvas szinte csak váltó vadként van jelen azon a részen.

A bevezető után néhány olyan eljárásról szeretnék beszámolni, am amelyek az ottani viszonyokra érvényesek, szemléletük miatt azonban érdemes lehet elgondolkozni rajtuk a hazai erdő- és vadgazdálkodónak is. Az első, ami feltűnt nekem a tübingi erdőket járva, hogy alig találkoztam kerítéssel. Sokkal gyakoribb az egyéni csemetevédelem, aminek során csak a

célállományok vadkárta érzékeny főfajait védtek meg egyfajta „növekedés serkentő” műanyag csővel. Az erdőgazdálkodó elmondása szerint, a műanyag csővel való csemetevédelem csökkenti az ápolási költségeket is, ugyanis sem a szeder, sem az iszalag nem tud ránőni a csemetére. Fontos, hogy ez csak viszonylag jó termőhelyi viszonyok közt működik, ahol a csemetét serkenti, és nem korlátozza a műanyag cső. Gyengébb termőhelyekre marad a kerítés és az ápolás. Van már elég kerítés Magyarországon, érdemes lehet elgondolkozni ezen a megoldáson. Szintén érdekesnek tartom azt a nézetet, hogy mennyi csemetével is dolgoznak a mesterséges felújításoknál. Míg nálunk a bevett szokás 6-10 ezer között van, nálunk csak 3-6 ezer, értem ezt a kemény lombosokra. Ennek egyik oka nálunk a vadlétszám, ugyanakkor el lehet töprengeni, hogy minek ültessék, mondjuk 8000 tölgy-csemetét hektáronként, mikor 10-20 évesen úgyis kivágjuk a felét, válogatni meg még 3-4 ezer darabból is lehet. Ahol meg nem marad meg a tölgy, majd nő helyette más. Tűzifának meg más is jó, mondja a helyi erdész! Érdekes elvi dolog az erdősítésekben a kezdő csemeteszám, mindenesetre a német kollégák fele annyi csemetéből dolgoznak, mint mi, és működik. Az ottani erdőgazdák, tartva a felmelegedés hatá-

saitól, igyekeznek a nagykiterjedésű fenyőállományaikat, elegyes lombos erdővé alakítani. Ennek kapcsán egy módszerről és egy érdekes vadgazdálkodási elvről szeretnék megemlékezni. A módszer a következő: a véghasználati korú fenyőállományok szélére egy farkosárba makkot tesznek ki, a szajkó pedig széthordja, kvázi elülteti a fenyves alatt a makkot. A pionír jellegű lombos elegyfajok, és a fenyők kellő számban megjelennek maguktól is. A fenyvesben kikelő kis csemetéket egyéni védelemben részesítik és néhány év alatt levágják az anyaállományt. A végeredmény egy fenyő és lomb elegyes tölgyes lesz. A vadgazdálkodási elv ehhez kapcsolható. A helyi vadászok nem lövik sem a szajkót, sem a rókát. A szajkót azért, mert ő az erdőültető munkatárs, számos erdőfelújításban kulcsszerepet kap. A róka pedig az erdővédő, akinek legfőbb tápláléka a kártékony rágcsálók és rovarokból áll, amik megennék a makkot. Erdőben pedig nincs annyi apróvad, hogy gazdasági kárt tehesse nek bennük!

Végül ismét leszögezném, hogy ezek az elvek más termőhelyi, gazdasági és szociális viszonyok között működnek remekül. Ugyanakkor érdemesnek tartottam leírni, mert úgy vélem, van mondani valója a magyar erdő- és vadgazdálkodóknak is. 🌲

„Makkoltató tálca és szajkó ültette kocsánytalantölgy csemeték a lucfenyvesben, egyéni „növekedés serkentő” védelemben